

**KONSEP PENGURUSAN KAUNSELING PERBANDINGAN :
UATU KAJIAN TERHADAP PENGAMALANNYA DI BEBERAPA
INSTITUSI PENDIDIKAN SEKITAR KUALA TERENGGANU**

ASYRAF RIDWAN HJ. ALI

JABATAN SEJARAH & TAMADUN ISLAM
BAHAGIAN PENGAJIAN USULUDDIN
AKADEMI PENGAJIAN ISLAM
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR
2001

Perpustakaan Universiti Malaya



A510643726

**KONSEP PENGURUSAN KAUNSELING PERBANDINGAN :
SUATU KAJIAN TERHADAP PENGAMALANNYA DI BEBERAPA INSTITUSI
PENDIDIKAN SEKITAR KUALA TERENGGANU**

OLEH

ASYRAF RIDWAN HJ. ALI

DISERTASI INI DIKEMUKAKAN BAGI MEMENUHI SEBAHAGIAN
DARIPADA KEPERLUAN SARJANA USULUDDIN SECARA KURSUS DAN
DISERTASI BAGI SESI 1998/2001

JABATAN SEJARAH & TAMADUN ISLAM
BAHAGIAN PENGAJIAN ISLAM
AKADEMI PENGAJIAN ISLAM
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR

2001

KONSEP PENGURUSAN KAUNSELING PERBANDINGAN :
SUATU KAJIAN TERHADAP PENGAMALANNYA DI BEBERAPA INSTITUSI
PENDIDIKAN SEKITAR KUALA TERENGGANU

DI SEDIAKAN
OLEH

ASYRAF RIDWAN HJ. ALI

DISELIAKAN
OLEH

DR. ALI MOHAMMAD

JABATAN SEJARAH & TAMADUN ISLAM
BAHAGIAN PENGAJIAN USULUDDIN
AKADEMI PENGAJIAN ISLAM
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR

2☺☺1

@

Motto

@@@@@@

Dengan Nama Allah Yang Maha Pengasih
Lagi Maha Penyayang



Seandainya kita tidak dapat menjadi kekasih & kesayangan Allah
• Cukuplah Kasih dan Sayangnya Itu
Menjadi Milik Kita



by sanyas asraf

Dedikasi

Ke Hadapan...
Setulus Dedikasi Dihulurkan..
Buat Kalian Yang Mengenal..
..... Terima Kasih !

Ayah & Bunda Tercinta
Semoga Allah Merahmati Kalian
Di Dunia & Akhirat

Buat
Kakak, Abang
Serta Keluarga Yang Dikasihi
Segala Pengorbanan & Pesanan Kalian
Tetap Ku Ingat

&
Guru-Guru
Pencinta Ilmu Pengetahuan
Terima Kasih Di Atas
Tunjuk Ajar Kalian

Buat Kenalan
Sahabat & Teman
Terima Kasih Di Atas
Segalanya
!@

Kiranya
Ada Rahala Kebajikan
Di Atas Usaha Tak Sepertinya Ini
Ku Bedekahkan..... Buat Kalian
@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@

ABSTRAK

ASYRAF RIDWAN BIN HJ. ALI; *Konsep Pengurusan Kaunseling Perbandingan ; Suatu Kajian Terhadap Pengamalannya Di Beberapa Institusi Pendidikan Sekitar Kuala Terengganu*. Mini-Disertasi : Bahagian Pengajian Usuluddin, Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya, Kuala Lumpur.

Penyelidikan ini merupakan kajian penyelidik terhadap pemikiran sistem pengurusan Islam khususnya di dalam bidang kaunseling. Ia memuatkan perbandingan antara konsep kaunseling yang dikemukakan oleh sarjana Barat dengan konsep kaunseling menurut perspektif Islam sama ada dari segi teori, kaedah, pendekatan, matlamat dan sebagainya lagi yang diaplikasikan di dalam pengurusan seharian dunia kaunseling. Tidak dapat dinafikan sebahagian besar daripada institusi kaunseling di Malaysia turut mengamalkan konsep pengurusan kaunseling sebagaimana yang digalakkan oleh Islam walaupun sebahagian para kaunselornya mendapat pendedahan pendidikan daripada sarjana Barat. Ini adalah kerana mereka telah mendapat asas agama Islam sejak kecil lagi. Pun begitu, penjelasan yang sebenar mengenai kedua-dua dimensi tersebut perlulah diutarakan bagi memenuhi tuntutan duniawi terhadap konsep tersebut. Perbandingan terhadap pengamalan pengurusannya di beberapa institusi pendidikan seperti di kolej, maktab pengurusan, sekolah menengah bukan agama dan juga sekolah agama diketengahkan bagi mengenalpasti keperluan perkembangan institusi kaunseling masa kini. Ini adalah kerana kemunculan teori pemikiran kaunseling berasaskan pandangan Islam sedikit sebanyak telah menimbulkan pelbagai persoalan di kalangan masyarakat awam khususnya kepada pengamal dan pengkaji ilmu psikologi dan kaunseling. Persoalan seperti apakah amalan kaunseling Barat yang diamalkan di kebanyakan institusi sekarang ini sesuai ? Adakah ianya salah dari sudut kaca mata Islam ? Bolehkan kaunseling tersebut disesuaikan menurut pandangan Islam dan bagaimana ? Adalah diharapkan agar penemuan ini dapat menjawab segala kekeliruan dan kekaburan tersebut.

ABSTRACT

ASYRAF RIDWAN HJ. ALI; *Comparison Of Counseling Management Concept : A Research On It's Practice In Some Of The Educational Institution Around Kuala Terengganu*. Mini –Disertasi ; Department of Islamic Theology, Academy of Islamic Studies, University of Malaya, Kuala Lumpur.

This Islam an Author research of A Thinking In An Islamic Management System specialized in Counseling. It include a comparison between a concept that being propose by the western intelligentsia and a concept according to the Islamic perception whether in theory, practical, vision, etc., which being use in a daily management of counseling. Most of counseling institution in Malaysia use that counseling management concept as have been encouraged by Islam although the counselor had an exposure from western intelligentsia. This Islam because of the Islamic education that has being teach to these counselor from their early age. Nevertheless, the real explanation of these two dimension has to be done so that it will satisfying all the need of the world today.

A comparison of it's management in some of the educational institution such as in college, teaching college, secondary school, including the Sekolah Menengah Agama, also has to be considered so that need of the counseling institution's improvement nowadays can be identified. The arising of the counseling that base on the Islamic perception has at least giving the civilian to come up with a lot of question in their mind especially among the psychologist and counselor. A question such as, Islam the western's concept in counseling that still being practice in most of the counseling institution applicable ? Does it wrong from Islamic perspective ? Can it be appropriate according to the Islamic perspective. And how it can be done ? With the findings of this research, it Islam hope to answer the questions posed above.

PENGHARGAAN

Alhamdulillah, segugus kesyukuran dan pujian dirafa'kan kepada Allah ﷻ di atas limpah kurnia taufiq, inayah, hidayat-Nya serta kekuatan yang telah diberikan, penyelidikan ini dapat disempurnakan. Selawat dan salam dihulurkan buat Baginda Muhammad ﷺ serta ahli keluarganya, para sahabat ﷺ dan sekalian pengikut Baginda ﷺ.

Kepada kedua ibubapa, di kesempatan ini untuk yang pertamanya, setulus penghargaan dihulurkan buat kedua-duanya dan sekalian ahli keluarga yang tercinta yang sentiasa memberikan pertolongan, dorongan bersertakan iringan doa kepada penyelidik. Moga Allah ﷻ sentiasa mengasihi dan melindungi mereka. Sekiranya ada sekumit pahala daripada penulisan ini, kusedekahkan buat mereka.

Istimewa ucapan setinggi-tinggi terima kasih khusus buat al-fadhil Dr. Ali Mohammad selaku penyelia dan pembimbing kepada penulis yang telah memberi tunjuk-ajar, nasihat dan dorongan kepada penulis sepanjang penyelidikan ini disiapkan. Moga al-fadhil ustaz dan keluarga sentiasa di dalam kerahmatan Allah ﷻ.

Sekalung penghargaan juga diucapkan kepada Pengarah Akademi Pengajian Islam, Timbalan Pengarah Usuluddin dan seterusnya kepada semua pensyarah Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya bagi sesi 1998-2000 khususnya dari Jabatan Sejarah dan Tamadun Islam yang banyak membantu dan menabur bakti sepanjang penulis berada di medan ilmu ini. Tidak lupa juga buat pihak pentadbiran dan para kaunselor di Kolej Agama Sultan Zainal Abidin, Maktab Perguruan Kuala Terengganu Batu Rakit, Sekolah Menengah Agama Atas Sultan Zainal Abidin, Sekolah Menengah Kebangsaan Agama Sheikh Abdul Malek, Sekolah Menengah Kebangsaan Sains Sultan Mahmud, Sekolah Menengah Kebangsaan Sultan Sulaiman dan juga mereka yang terlibat secara langsung di dalam penyelidikan ini.

Begitu jua ditujukan kepada sekalian sahabat handai yang mengenali dan tidak jemu memberi sokongan, dorongan dan partisipasi kepada penyelidik. Segala budi baik kalian tidak dapat kutulis dengan tinta. Moga Allah ﷻ jua yang membalasnya.

Akhir kalam, penyelidik mengucapkan setinggi-tinggi penghargaan buat semua yang terlibat sama ada secara langsung mahupun sebaliknya. Semoga Allah ﷻ memberi ganjaran ke atas apa yang telah disumbangkan. Sekian, wassalam.

Salam hormat.

Semulia-Mulia Keredhaan.

ASYRAF RIDWAN HJ. ALI
150 Kg. Surau Panjang,
21070 Kuala Terengganu.

Julai 2021 ☺☺

SENARAI KEPENDEKAN

(A)	: (Atas)
Abd.	: Abdul
Bah.	: Bahagian
Cet.	: Cetakan
DBP	: Dewan Bahasa dan Pustaka
Dr.	: Doktor
En.	: Encik
H.	: Hijrah
Hj.	: Haji
Ibid.	: Ibidem
Jil.	: Jilid
JPM	: Jabatan Perdana Menteri
Juz.	: Juzuk
Loc. Cit.	: Loco Citato
Keb.	: Kebangsaan
KUSZA	: Kolej Agama Sultan Zainal Abidin
M.	: Masehi
MPKTBR	: Maktab Perguruan Kuala Terengganu Batu Rakit
M.S.	: Muka Surat
MSZA	: Madrasah Sultan Zainal Abidin
No.	: Nombor
Op. Cit.	: Opera Citato
Pn.	: Puan
Prof.	: Profesor
Sdn. Bhd.	: Sendirian Berhad
SESMA	: Sekolah Menengah Kebangsaan Sains Sultan Mahmud
SHAMS	: Sekolah Menengah Agama Kebangsaan Sheikh Abdul Malek
SMAASZA	: Sekolah Menengah Agama Atas Sultan Zainal Abidin
SMKSS	: Sekolah Menengah Kebangsaan Sultan Sulaiman
Terj.	: Terjemahan
t.hlm.	: Tanpa halaman
t.t.	: Tanpa tahun percetakan
t.pgr.	: Tanpa pengarang
t.pct.	: Tanpa tempat percetakan
UIAM	: Universiti Islam Antarabangsa Malaysia
UKM	: Universiti Kebangsaan Malaysia
UPM	: Universiti Pertanian Malaysia
Vol.	: Volume
YADIM	: Yayasan Dakwah Islamiah Malaysia

TRANSLITERASI

KONSONAN

Huruf Bumi	Huruf Arab	Huruf Rumi	Huruf Arab
t	ط	a	ا
z	ظ	b	ب
c	ع	t	ت
gh	غ	th	ث
f	ف	j	ج
q	ق	h	ح
k	ك	kh	خ
l	ل	d	د
m	م	dh	ذ
n	ن	r	ر
w	و	z	ز
h	ه	s	س
‘	ء	sy	ش
y	ي	ş	ص
ṭ	ة	d	ض

VOKAL

Pendek	Panjang	Diftong
_____ a	_____ ا ā	او aw
_____ i	_____ اِي ī	اي ay
_____ u	_____ و ū	

SENARAI LAMPIRAN

SENARAI GAMBAR

<i>BILANGAN</i>	<i>Tajuk</i>	<i>m/s</i>
Gambar 1	Unit Rundingcara & Kerjaya KUSZA	70
Gambar 2	Bilik Sumber Unit Rundingcara & Kerjaya KUSZA	72
Gambar 3	Bilik Hal Ehwal Pelajar MPKTBR	78
Gambar 4	Bilik Unit Bimbingan dan Kaunseling SHAMS	82
Gambar 5	Bilik Unit Bimbingan dan Kaunseling SMAASZA	87
Gambar 6	Papan Maklumat Unit Bimbingan dan Kaunseling SMKSS	99

SENARAI CARTA/ RAJAH

<i>BILANGAN</i>	<i>Tajuk</i>	<i>m/s</i>
Rajah I	Struktur Organisasi dan Bidang Kuasa Unit Rundingcara & Kerjaya KUSZA	72
Rajah II	Perbandingan Pandangan Penuntut Dan Kakitangan Institusi Terhadap Kemampuan Kaunselor Dalam Membendung Masalah Yang Dihadapi	120
Rajah III	Perbandingan Kerjasama Dan Komitmen Penuntut Dan Kakitangan Terhadap Institusi Kaunseling	122
Rajah IV	Model Pengurusan Kaunseling Islam	138

SENARAI JADUAL

<i>BILANGAN</i>	<i>Tajuk</i>	<i>m/s</i>
Jadual A	Jumlah Pemilihan Responden Bagi Setiap Institusi	19
Jadual B	Sambutan Pelajar Terhadap Khidmat Bimbingan Dan Kaunseling	114
Jadual C	Sambutan Kakitangan Terhadap Khidmat Bimbingan Dan Kaunseling	118

KANDUNGAN

BAB I - MUQADDIMAH

1.0.	Pendahuluan	1
1.1.	Latar Belakang Masalah	2
1.2.	Pengertian Tajuk	5
1.3.	Tujuan Dan Objektif Kajian	7
1.4.	Kepentingan Kajian	8
1.5.	Skop Kajian	9
1.6.	Perumusan Masalah Penyelidikan	10
1.7.	Kajian Lepas	10
1.8.	Metodologi Kajian	14
1.8.1.	Metod Penentuan Subjek	15
1.8.2.	Metod Pengumpulan Data	15
1.8.2.1.	Kajian Perpustakaan	16
1.8.2.2.	Kajian Luar/ Lapangan	17
1.8.3.	Metod Analisa Data	20
1.9.	Sistematika Penulisan	21

BAB II – PENGERTIAN KAUNSELING

2.0.	Pengenalan	23
2.1.	Pengertian Pengurusan	23
2.2.	Pengertian Kaunseling	25
2.3.	Konsep Pengurusan Kaunseling	27
2.3.1.	Kaunseling Menurut Perspektif Barat	33
2.3.1.1.	Pengertian Kaunseling	33
2.3.1.2.	Teori Kaunseling Menurut Perspektif Barat	34
2.3.2.	Kaunseling Menurut Perspektif Islam	47
2.3.2.1.	Pengertian Kaunseling Islam	49
2.3.2.2.	Ciri-Ciri Kaunselor Muslim	53
2.3.2.3.	Teori Kaunseling Menurut al-Qur'an dan al-Hadith	54
2.3.2.4.	Teori Kaunseling Islam Menurut Beberapa Orang Tokoh	58

BAB III – PENGURUSAN KAUNSELING PERBANDINGAN

3.0.	Pengenalan	68
3.1.	KUSZA	69
3.1.1.	Sejarah Ringkas	69
3.1.2.	Pengurusan Unit Kaunseling Di KUSZA	79
3.1.3.	Program Dan Aktiviti	73
3.1.4.	Sumbangan Dan Kejayaan	73
3.1.5.	Permasalahan Utama Unit	75

3.2.	MPKTBR	76
3.2.1.	Sejarah Ringkas	76
3.1.6.	Pengurusan Unit Kaunseling Di MPKTBR	77
3.1.7.	Program Dan Aktiviti	79
3.1.8.	Sumbangan Dan Kejayaan	79
3.2.2.	Permasalahan Utama Unit	80
3.3.	SHAMS	81
3.3.1.	Sejarah Ringkas	81
3.3.2.	Pengurusan Unit Kaunseling Di SHAMS	81
3.3.3.	Program Dan Aktiviti	83
3.3.4.	Sumbangan Dan Kejayaan	84
3.3.5.	Permasalahan Utama Unit	85
3.4.	SMAASZA	85
3.4.1.	Sejarah Ringkas	85
3.4.2.	Pengurusan Unit Kaunseling Di SMAASZA	86
3.4.3.	Program Dan Aktiviti	90
3.4.4.	Sumbangan Dan Kejayaan	91
3.4.5.	Permasalahan Utama Unit	91
3.5.	SESMA	92
3.4.1.	Sejarah Ringkas	92
3.4.2.	Pengurusan Unit Kaunseling Di SESMA	93
3.4.3.	Program Dan Aktiviti	95
3.4.4.	Sumbangan Dan Kejayaan	96
3.4.5.	Permasalahan Utama Unit	96
3.6.	SMKSS	97
3.5.1.	Sejarah Ringkas	97
3.5.2.	Pengurusan Unit Kaunseling Di SMKSS	98
3.5.3.	Program Dan Aktiviti	100
3.5.4.	Sumbangan Dan Kejayaan	101
3.5.5.	Permasalahan Utama Unit	102

BAB IV – AMALAN PENGURUSAN KAUNSELING ISLAM DI INSTITUSI-INSTITUSI PENDIDIKAN SEKITAR KUALA TERENGGANU

4.1.	Analisa Terhadap Pengurusan	103
4.1.1.	Lokasi Bilik Bimbingan Dan Kaunseling	103
4.1.2.	Pengurusan Perkhidmatan	105
4.1.3.	Teknik Dan Pendekatan	108
4.1.3.1.	Penyesuaian Pemikiran Kaunseling Barat Dengan Islam	109
4.1.3.2.	Teknik Dan Pendekatan Yang Dilaksanakan Oleh Kaunselor	112

4.2.	Analisa Terhadap Perkhidmatan	114
4.3.	Permasalahan Semasa Dan Cabaran Masa Depan	124
4.3.1.	Permasalahan Semasa	124
4.3.2.	Cabaran Masa Depan	126
4.4.	Model Pengurusan Kaunseling Islam	131
4.4.1.	Keperluan Kepada Kaunseling Islam	132
4.4.2.	Contoh Model Pengurusan Kaunseling Islam	133
4.4.3.	Etika Dan Ciri-Ciri Seorang Kaunselor	137

BAB V – PENUTUP

5.1.	Kesimpulan	139
5.2.	Saranan Dan Cadangan	143
5.3.	Penutup	149